

Varen door Gent

Een stad van meer dan zeventig kleine eilandjes

In Gent hangt altijd iets vrolijks in de lucht. Al is het nog zo'n grauwe winterse dag, je voelt de levenslust. En omdat Gent van oudsher een waterstad is, valt er ook vanaf het water veel te genieten.

De Gentse schrijver Maurice Maeterlinck noemde zijn geboortestad Gent 'de stad die in mijn kindertijd evenveel bruggen als straten bezat'. Gent, gelegen op het punt waar Schelde en Leie samenkamen, bestaande uit meer dan zeventig kleine eilandjes, was al in de vroege Middeleeuwen een beroemde stad. De stad was een centrum van handel, vooral in wol en het Gentse laken. De Gentse haven bevond zich eeuwenlang in de binnenstad, waar de statige gildehuizen langs de Gras- en Korenlei nog steeds herinneren aan die rijke tijden. Tegenwoordig zijn er wel wat meer straten dan bruggen in Gent, maar vaarwater is er nog steeds.

Surrealistisch landschap

Er zijn vijf routes om Gent binnen te varen. Komend uit Nederland zijn er twee belangrijke trajecten, namelijk uit het noorden en het oosten. Vanuit het noorden leidt vanaf de Westerschelde het kanaal van Gent naar Terneuzen naar Gent. Die tocht door het kanaal levert een bijna surrealistische landschapservaring op: het mooie vlakke Zeeuws-Vlaamse land wisselt af met veel en vuile industrie, om te eindigen bij de haven van Gent, na Antwerpen en Oostende de derde in grootte van België. Enorm grote schepen dus in een erg grote haven: hier is het druk en daarom uitkijken geblazen. Verderop is wat industrieel erfgoed te zien. Aan stuurboord staan katoenloodsen uit 1880, die samen met twee enorme elektrische kranen uit 1915 als monument zijn aangemerkt. Tegenover de loodsen, aan bakboordzijde, zijn de oude droogdokken uit 1890 te zien, waar scheepswerf Beauval haar zeeschepen herstellde. Via het Handelsdok gaat de tocht verder door Zwaaiikom Dampoort, onder de Oktrooibrug door en via de Kasteelsluis die altijd openstaat bakboord uit de Leie op. Op dit punt, ten oosten van het oude centrum, kwamen vroeger de Schelde en de Leie samen. Hier is ook de grote passantenhaven Portus Ganda, die in 2005 geopend werd. Portus Ganda is van alle kanten goed over water bereikbaar via de Ringvaart die om de stad Gent heen ligt. Vanaf hier is de historische binnenstad van Gent al in zicht.

Wijn

Lieflijker is de route vanaf Antwerpen, over de Schelde. Ook dit traject wordt eerst gedomineerd door allerlei grootstedelijke zaken, inclusief een mooi uitzicht over de havens van Antwerpen. Eenmaal voorbij Temse, dat zo'n dertig kilometer ten westen van Antwerpen ligt begint de Schelde steeds meer te kronkelen en wordt het landschap allengs pittoresker. Overigens kan er niet zomaar rustig achterover geleund worden. Het verdient aanbeveling de reis goed uit te kienen: de Schelde is een getijdenrivier, de tijdsverschillen tussen het tij in de verschillende plaatsen zijn aanzienlijk en er staat een sterke stroming, die kan oplopen tot acht kilometer per uur. Eeuwen geleden waren hierdoor bij springtij ook regelmatig overstromingen in Gent, ondanks de sluizen.

Vrij snel na de tijsluis Merelbeke is de kruising tussen de Bovenschelde en Ringvaart rond Gent. Naar de binnenstad voert de tocht vanaf die kruising stuurboord uit eerst over de Schelde, zoals de rivier daar nog steeds heet en daarna is het mogelijk bij de splitsing bakboord aan te houden en de Muinkschelde op te varen. 'Muink' betekent monnik en langs dit water staat dan ook de St. Pietersabdij, ooit onderdeel van het grotere Benedictijnerklooster dat hier stond. De tuin van de abdij grenst aan de Schelde-

oever. Hier is een wijngaard, waar op kleine schaal wijn gemaakt wordt met de welluidende naam 'Il Monte Blandinium'. Via de Ketelvaart kan worden doorgestoken naar de Leie aan de westkant van Gent. Hier is de passantenhaven De Lindenlei, waar de havenmeester kantoor houdt op een Spits en bezoekers terecht kunnen voor een hapje en een drankje. In de rug van de passantenhaven staat de Nijverheidsschool, in 1857 gebouwd volgens Engels collegemodel.

De drie torens

In het oude centrum van Gent varieert de waterdiepte sterk. Ook de doorvaarthoogte van de talrijke bruggen varieert en ze worden bovendien op wisselende tijden bediend. Rondvaartboten en ongemotoriseerde bootjes hebben het gemakkelijker. Vanuit deze vaartuigen is een prachtige blik op het oude (en een vleug van het nieuwe) Gent gegarandeerd. Middeleeuwse gevels die uit het water komen rijzen of bij goed weer overvolle terrassen. Lekker eten en drinken kan overal, maar vooral in het hart van de stad en langs de Leie bij het Gravensteen is het wat dat betreft goed toeven. Het staat aan de Lieve, de derde rivier van de stad. Veel gerechten worden met trappistenbier bereid. Het Gravensteen, ooit de middeleeuwse burcht van de Graaf van Vlaanderen, is nu een grote toeristische trekpleister. Vlaktbij de Middeleeuwse gildenhuzen aan de Graslei en de Korenlei is de Sint-Michielsbrug, de meest monumentale brug van Gent. Als er ergens uit een bootje geklommen moet worden, is het wel hier, want vanaf de Sint-Michielsbrug is er een groots uitzicht op de beroemde 'drie torens' van Gent: de Sint-Niklaaskerk, het Belfort met de klokkentoren en de Sint-Baafskathedraal met het wereldberoemde schilderij De Aanbidding van het Lam Gods van de gebroeders van Eyck (1432).

Fileparkeren

Gent heeft niet alleen oude cultuurschatten en monumenten, er is ook veel nieuws te beleven. Het S.M.A.K., het Stedelijk Museum voor Actuele Kunst is een van de bekendere musea voor hedendaagse kunst. Het ligt een stuk van het centrum en niet aan het water, maar wie van plan is een paar dagen aan te meren in een van de vijf passantenhavens die Gent rijk is, zou er zeker tijd voor moeten uittrekken. Gent is ook bekend om haar Gentse feesten die de stad ieder jaar in juli gedurende tien dagen op zijn kop zetten. Er is theater, sport en spel, muziek, de stad bruist. Het is dan natuurlijk bijzonder druk op straat en op het water, waar de doorvaart af en toe gestremd is omdat er podia zijn neergelegd. Aan de Lindelei en ook in de stad is het dan zéér druk en moeten boten fileparkeren. Van te voren reserveren bij de havenmeester is dan een must.

Dempen en weer opengooien

Gent heeft een wispelturige geschiedenis met haar waterwegen. In de loop der eeuwen veranderde de toegangsroute naar zee regelmatig. De Gentenaren groeven al in de dertiende eeuw een 45 kilometer lang kanaal naar Damme en het Zwin in het westen. Toen het Zwin dichtslibte zochten groeven ze de Sassevaart, om de doorsteek naar de Westerschelde te realiseren. Toen deze rivierarm in 1648 werd gesloten, werd de Sassevaart nutteloos. Daarom groef men opnieuw een vaart naar het westen; de Brugsevaart naar Brugge, die later een directe verbinding kreeg met de Leie via de Coupure. Tegenwoordig zijn op de Coupure waterfietsen te huur en kleine jachtjes, waarvoor geen brevet nodig is. Uiteindelijk kwam de vaarroute naar zee toch via de Westerschelde te lopen. Door de groei van de nieuwe zeehaven in het noorden verdween de handelsfunctie van de oude binnenstad. Een flink deel van de oude Schelde werd dichtgegooid en in 1884 werd een stuk van de Nederschelde 140 meter met

gemetselde bogen overwelfd. Daar bovenop kwam het François Laurentplein, waar nu kano's onderdoor kunnen varen. In de jaren 60 werd de Ringvaart om Gent aangelegd. De schippers hoefden nu niet meer door Gent heen te varen en de waterlopen, kaaien, oevers en jaagpaden werden verwaarloosd. De Nederschelde werd vanaf het Geraard De Duivelsteen tot aan de monding met de Leie gedempt. Erbovenop kwamen autoparkeerplaatsen. Alleen langs de 13e eeuwse burcht Geraard De Duivelsteen bleef, vanwege het esthetische uitzicht, een minuscuul en voor boten onbereikbaar stukje Schelde achter. Maar de tijden veranderen. Wie nu door Gent loopt langs de loop van de vroegere Nederschelde, prozaïsch De Reep geheten, ziet al een aantal nieuwe bruggen in het zand liggen. De autoriteiten zijn, geheel volgens Gentse traditie, bezig de Nederschelde weer open te leggen, zodat er een nieuwe vaarroute door Gent bij komt. Er is dus weer hoop!

Websites

www.gent.be

www.gent4.be

Vaargidsen

Toeristische Vaargids West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant, Brussel, Brabant Wallon, Hainaut en Nord-Pas de Calais of de Vaargids voor Vlaanderen & Wallonië van Ludo de Clercq.

Routes naar Gent

Kanaal Gent-Oostende / Kanaal Gent – Terneuzen

Komende van Oostende of Brugge afvarend naar Gent hebt u aan de kruising van het Kanaal Gent-Oostende en de Ringvaart drie opties:

1. Door Evergemsluis (T. +32 9 253 06 34) varen en aan de kruising met het Kanaal Gent-Terneuzen stuurboord zwenken. Herkenningpunten richting Gent zijn Meulestedebrug (T +32 9 253 81 20), Spoorbrug (draait op vaste uren) en Muidebrug (T. +32 9 223 96 20) richting Handelsdok-Zwaaikom Dampoort.
2. Door Keersluis K1 en voorbij de Jozef Ghislainbrug bakboord zwenken de Nieuwevaartbrug onderdoor het Verbindingskanaal opvarend. Herkenningpunten richting Gent zijn Wondelgembrug (T. +32 9 253 81 20), Tolhuisbrug en Tolhuissluis (T. +32 9 225 33 37). Door de sluis varen, stuurboord zwenken, Muidebrug onderdoor richting Handelsdok-Zwaaikom Dampoort.
3. De Ringvaart opvarend richting Merelbeke sluis en aan de Keersluis K2 (kruising Leie-Ringvaart) bakboord zwenken. Herkenningpunten richting Gent zijn de spoorbrug, Europabrug, Albertbrug en Verlorenkostbrug.

Boven-Zeeschelde

Komende van Antwerpen, houdt u voorbij Mellebrug bakboord aan richting Merelbeke sluis (T. 09 230 94 77).

Door Merelbeke sluis heb je twee opties:

1. Door keersluis E3 (aan stuurboordzijde) op de kruising van Bovenschelde en Ringvaart. Herkenningspunten op de Schelde richting Gent zijn Moscoubrug, Meierijbrug en stropbrug. Aan de splitsing kan u bakboordzijde varen richting Ketelvaart - Leie, aan stuurboordzijde richting Brusselsepoortsluis (T. +32 477 58 18 04), visserijvaart, Zwaaiikom-Dampoort (richting kanaal Gent-Terneuzen)

2. Door keersluis K2 (aan stuurboordzijde) op de kruising van de Leie en Ringvaart. Herkenningspunten richting Gent zijn de spoorbrug, Europabrug, Albertbrug en Verlorenkostbrug.

Leie

Komende van Armentières, Kortrijk of Deinze, kruist u de Ringvaart, door de keersluis K2 richting Gent.

Bovenschelde

Komende van Tournai of Oudenaarde, kruist u de Ringvaart, door de keersluis E3 richting Gent.

Jachthavens in Gent

- . Lindelei, passantenhaven in het historisch centrum van Gent. 60 ligplaatsen voor passanten en 15 vaste ligplaatsen. Bij hoge waterstanden enkel te bereiken via de sluizen in Merelbeke. URL: www.vpf.be.
- . Langerbrugge. Koninklijke Jachtclub Gent aan het veer in Langerbrugge, langs het kanaal van Gent naar Terneuzen. De jachthaven heeft een capaciteit van 100 plaatsen. URL: www.rbsc.be/nl
- . Snepdijk. Er zijn 10 passantenligplaatsen. URL: www.kgwv.be WEBSITE DOET HET NIET??
- . Merelbeke Er zijn 10 passantenligplaatsen. Bij de kruising Ringvaart - Bovenschelde. URL: www.yachtingmerelbeke.be
- . Portus Ganda, passantenjachthaven vlakbij het centrum met 80 à 100 passantenligplaatsen. URL: www.portusganda.be
- .
- .